

El är inte diesel

– Ändå är 4 av 10 kronor av elräkningen skatt

Av Erik Bengtzboe
Mars 2026

Skattebetalarna:

Innehåll

Sammanfattning	3
Välstånd i samhället byggs av energi	4
Elskatten över tid	5
Undantag för kommuner, och vissa tillverkande företag	6
Den problematiska indexeringen	7
Skatteandel internationellt	8
Vad består elräkningen av?	11
Statens beroende av elskatten	12
El straffbeskattas lika hårt som vin och diesel	13
Sänk elskatten, och slopa indexeringen	14

Sammanfattning

Elskatten är en av svenska folkets mest hatade skatter. Och det på goda grunder. Elskatten är ett tillväxthinder för svenska företag och är en tung börda för svenska hushåll att bära. Skatten medför högre kostnader än nödvändigt, utan god motivering, och är i realiteten en skatt på välstånd och tillväxt.

Det finns ingen rationell anledning att ransonera eller straffbeskatta ren el. Lägre elskatt skulle direkt medföra högre konsumtionsutrymme för svenska hushåll, och sänka produktionskostnader för svenska företag.

Punktskatten på el är förhållandevis hög i Sverige. Vi tar ut tredje högst elskatt i hela EU. Att ren el är straffbeskattad på samma nivå som diesel eller snus framstår som smått obegripligt.

Elskatten är dessutom indexerad på ett sätt som är både demokratiskt tvivelaktigt, och ekonomiskt skadligt. Elskatten är inflationsindexerad, vilket riskerar att skapa en inflationsspiral när stigande elpriser driver upp inflationen som i sin tur leder till högre elskatt och därmed högre elpriser.

Oavsett vilken regering vi får efter valet 2026 behövs ett kraftigt omtag kring elskatten i Sverige. Ett i framtiden växande elbehov och fortsatt volatila elpriser kommer att stressa både hushåll och företag. Elskatten är dessutom tillväxthäm-

mande till sin natur. Och i takt med elektrifieringen kommer statens beroende av intäkterna från denna skadliga skatt att öka. Det behövs därför redan nu en plan för hur den skadliga skatten ska begränsas innan den blir ohanterlig. I den här rapporten argumenterar vi för att skatten på el stadigt bör sänkas ner till EU:s miniminivå på 0,6 öre per kWh. Indexeringen av skatten bör helt slopas. Elskatten bör dessutom återföras tillbaka till elhandelsfakturan istället för att som idag belasta elnätsföretagen.

Rapporten i korthet:

- Sverige har idag EU:s tredje högsta skatt på el. En normal månad är ungefär 4 av 10 kronor för el skatt.
- Ren el är idag straffbeskattad på samma nivå som till exempel diesel eller vin.
- Elskatten saknar någon rationell grund. Den medför en betydande kostnad för hushåll och hämmar svensk tillväxt, samtidigt som den bromsar elektrifieringen.
- Det är dags att reformera elskatten:
 1. Sänk elskatten ner till EU:s miniminivå.
 2. Slopa indexeringen av elskatten.
 3. Återför elskatten till elhandelsfakturan.

Välstånd i samhället byggs av energi

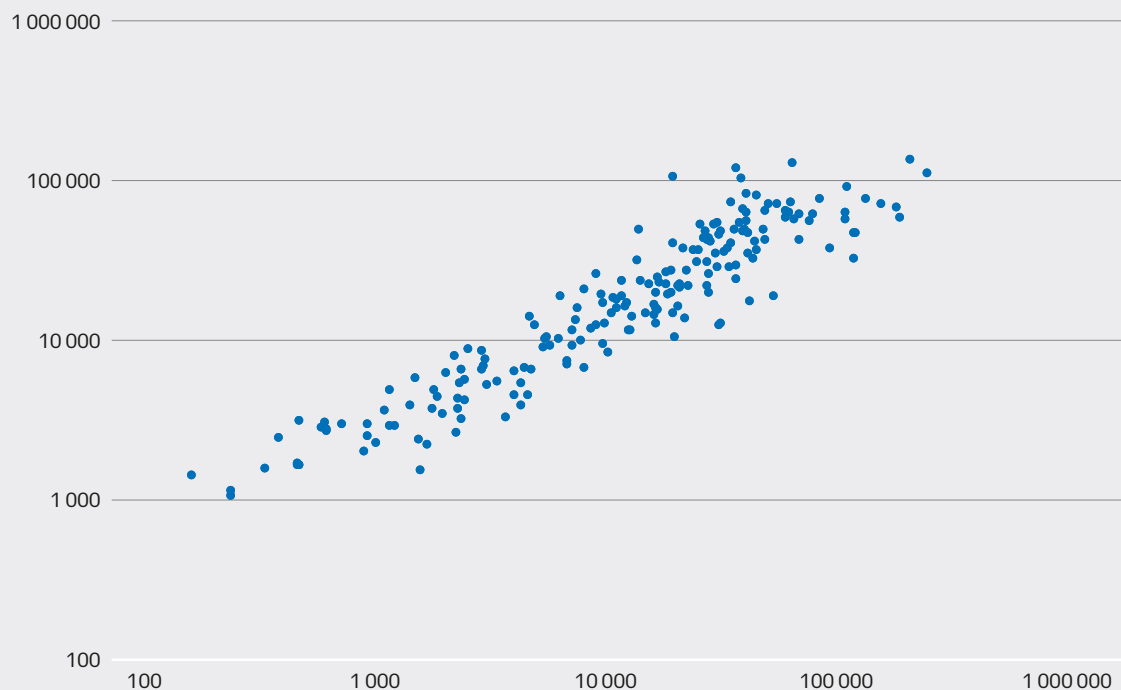
Elektricitet är på många sätt och vis en bra indikator för utveckling och samtidigt grundförutsättning för ett rikt samhälle. Så mycket av det vi tar för givet som välstånd är baserat på el. Det är så vi ofta värmer våra hus, lagar vår mat, kyler samma mat, pumpar vårt vatten och driver allt från TV-apparater till mobiler i hemmet. Men elektricitet är också en viktig komponent för nästan alla industrier, transporter och vår samhälls-service. Det är med elektricitet som vi odlar vår mat, driftar sjukhus och svetsar lastbilar för export.

Skatt på el är i realiteten en skatt på tillväxt och välstånd, eftersom det belastar nästan all

värdeskapande aktivitet i samhället med en obegränsad punktskatt. Som det syns i diagram 1 har energiförbrukning och välstånd ett starkt samband. Det existerar inga rika länder med en låg energiförbrukning.

I takt med elektrifiering av allt från fordon till industriprocesser framstår punktskatten som alltmer orimlig, eftersom staten straffbeskattar det som staten samtidigt säger sig vilja uppmuntra och genom andra styrmedel subventionerar. Men i takt med elektrifieringen blir också elskatten en allt viktigare inkomstkälla för staten. Det kommer krävas stark politisk vilja att fortsätta sänka den.

Diagram 1. Energiförbrukning per person i relation till BNP per capita (kWh, dollar)

Källa: Our World In Data.

Elskatten över tid

Sverige har tagit ut skatt på elektrisk kraft sedan 1951. Elskatten tas ut, för företag och privatpersoner, per förbrukad kilowattimme (kWh) och uppgår 2026 till 36 öre per kWh. För statens del innebär det en förväntad skatteintäkt på 27 miljarder kronor år 2026, enligt budgetpropositionen.

Utöver det tillkommer även moms på elskatten.

Skatten på el har ökat stadigt sedan den infördes för att år 2025 nå rekordnivån på 43,9 öre per kWh. Inför år 2026 sänktes dock elskatten ner till 36 öre per kWh, vilket motsvarar 2022 års nivå.

Ovanpå elskatten tas sedan ut moms även på elektricitet sedan 1991. Då tas även moms ut på själva elskatten, alltså skatt på skatt. En elskatt på 36 öre per kWh medför alltså i realiteten en skatteinkomst för staten på 45 öre per kWh.

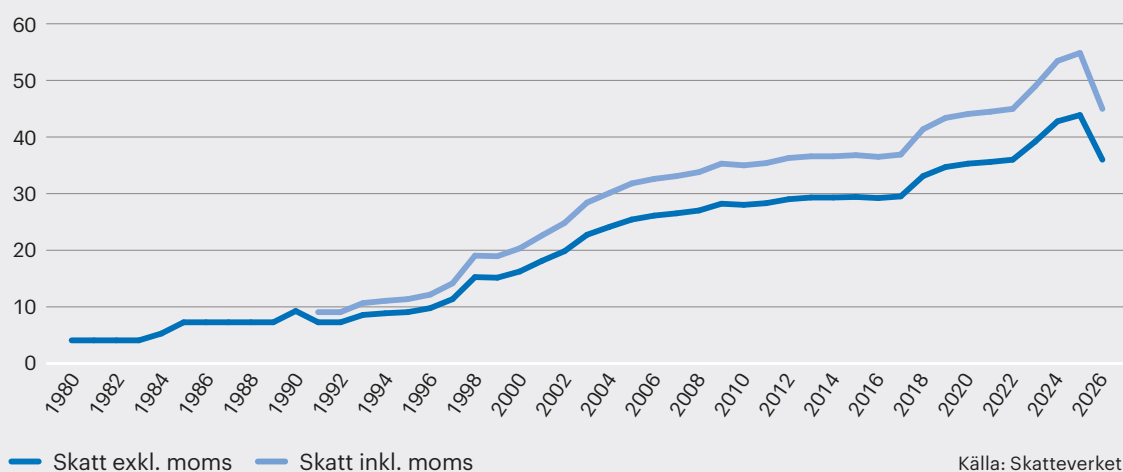
Utöver moms och elskatt betalar man dessutom som konsument en rad avgifter som inte går att undvika på sin elräkning. Det handlar om avgifter för att finansiera Elsäkerhetsmyndigheten och Nätmyndigheten, samt avgifter till Svenska Kraftnät för att stärka elsystemets uthållighet i krig. Det är dock små avgifter som sammanlagt uppgår till drygt 50 kronor per år och hushåll.

Sedan 2003 betalar man därutöver även för elcertifikat. Det är inte en skatt och ger inga

intäkter till staten, men ett påtvingat system från staten för att styra konsumenter att betala för en viss del förnybar energi. Hur hög den är varierar mellan elavtal. De senaste åren har också en rad olika elnätstjänstleverantörer börjat införa det som kallas effekttariffer, och ska enligt EU-direktiv vara infört över hela systemet 2027. Effekttarifferna har som tilltänkt funktion att göra priset högre när effektuttaget är som störst för att uppmuntra konsumenter att sprida ut sin elförbrukning över dygnet till tidpunkter då nyttjandet och trängseln på nätet är lägre. Hur avgifterna för effekttariffer ser ut varierar mellan elnätstjänstbolagen. Tarifferna är ingen skatt eller avgift, men om de utformas så att de leder till högre totalkostnad för konsument så kommer de generera högre momsintäkter till staten.

Elskatten flyttades från elhandelsfakturan till elnätstjänstfakturan 2018. Förändringen underlättar för staten att ta ut skatten, eftersom det är färre elnätstjänstföretag att hantera än elhandelsbolag. Förändringen innebär ingen skillnad i kostnad för kund, men en följd är att elnätstjänstavgiften framstår som högre och elkostnaden lägre för den som inte noggrant läser sina räkningar.

Diagram 2. Elskatten över tid (öre per kWh)

Undantag för kommuner, och vissa tillverkande företag

Det finns en rad undantag från den normala nivån av elskatt, både baserade på geografi och verksamhet.

Sverige är sedan 2011 uppdelat i fyra elmarknadsområden med olika prisnivåer. Men boende och företag i Norrbotten, Västerbotten och Jämtlands län, samt Sollefteå, Ånge, Örnsköldsvik, Ljusdal, Torsby, Malung-Sälen, Mora, Orsa och Älvdalens kommun har också en reducerad elskatt sedan 1981. I dagsläget betyder rabatten att elskatten är nedsatt med 9,6 öre per kWh.

För företag som möter särskilt uppställda kriterier (dessa finns utförligt redogjorda för hos Skatteverket) inom tillverkande industri, jord-

vatten- och skogsbruk samt för landström för skepp som ligger i hamn är det möjligt att få elskatten nedsatt till EU:s miniminivå på 0,6 öre per kWh. För företag som möter särskilt uppställda kriterier inom metallurgiska processer, tillverkning av mineraliska produkter, framställande av energiprodukter, bandrift och vissa processer för kemisk reduktion och elektrolytiska processer är det möjligt att helt befrias från energiskatt. Den reducerade elskatten underlättar självfallet för många energiintensiva verksamheter, men bidrar samtidigt till en krånglig, dyr och betungande regelbörda.

Den problematiska indexeringen

Elskatten har vuxit stadigt under det senaste halvsekle. Elskatten tillhör sedan 1994 de skatter som är indexerade, och därmed har en fastställd bana för hur de ska öka. Just elskatten är indexerad mot inflationen och växer därmed årligen baserat på inflationsutveckling mätt som konsumentprisindex (KPI) från juni till juni föregående år. Indexeringen är dock inte tvingande. Baserat på KPI-utvecklingen fattar sedan regeringen beslut om hur mycket elskatten ska justeras.

Det finns flertalet invändningar mot indexering av skatter. För det första är det demokratiskt tveksamt med skatter som stiger mer eller mindre per automatik utan en ordentlig politisk debatt i riksdagen, som är den plats där de statliga skatterna ska beslutas. För det andra är det svårt att motivera att exempelvis punktskatter ska följa ett visst index, då deras externa kostnader eller andra faktorer som motiverar punktskatten inte nödvändigtvis följer exempelvis inflationen. För det tredje är just inflationsindexerade skatter, så som elskatten, extra problematiska då de skapar en inflationsspiral. Höga ener-

gipriser, så som vi exempelvis såg efter Covid-pandemin och utbrottet av Rysslands anfallskrig mot Ukraina, skapar ett inflationstryck som automatiskt återkopplas till högre energiskatt och fortsätter höja energipriserna, som i sin tur leder till högre inflation.

Historiskt har skatten både höjts mer och mindre än vad inflationen motiverat. Utdraget över tid har dock skattenivån ökat avsevärt mycket snabbare än inflationen. När Företagarna¹ sammanställt utvecklingen visar det sig att elskatten ökat med drygt 600 procent sedan 1990, medan inflationen varit 110 procent. Sedan indexeringen infördes 1994 har inflationen varit 69 procent. Om energiskatten strikt hade följt inflationen sedan dess skulle det betyda att elskatten skulle vara 15,2 öre per kWh. Skillnaden mellan dagens elskatt och vad den skulle ha varit om utvecklingen följt inflationen är alltså hela 20,8 öre per kWh idag. Det betyder att svenska hushåll och företag år 2026 betalar 15,9 miljarder kronor mer i elskatt än vad inflationen motiverat under tiden som skatten varit indexerad.

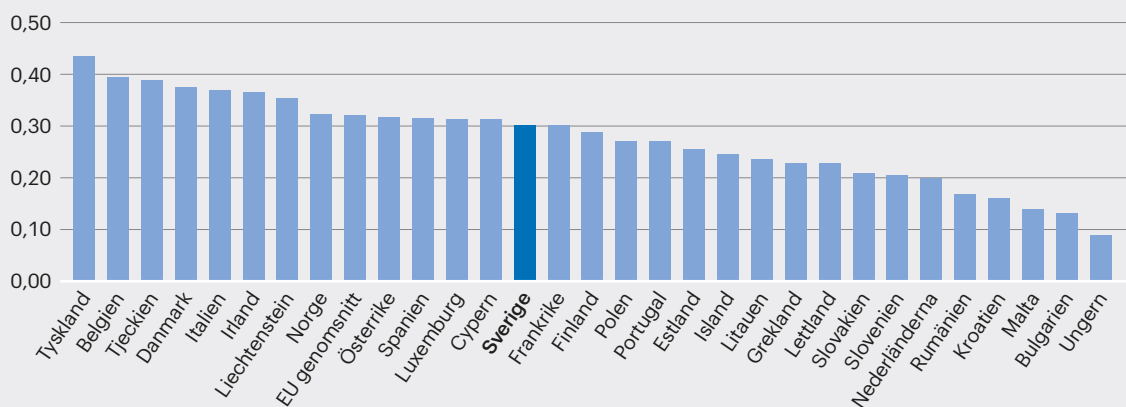
1) <https://www.foretagarna.se/contentassets/980c1fc9d87a449d8d0d058afda3eddb/foretagarna-2026-mer-kraft-lagre-skatt.pdf>

Skatteandel internationellt

Sverige har ett elpris som ligger något under EU-snittet. Samtidigt har vi en relativt hög skatt på el, och så har det sett ut under en längre tid. Första halvåret 2025, senaste jämförbara siffror för EU, betalade svenska hushåll i genomsnitt 0,30 euro per kWh, och av det priset var 33 procent skatt. Det betyder att den genomsnittliga skatteandelen på el i Sverige är tredje högst i hela EU.

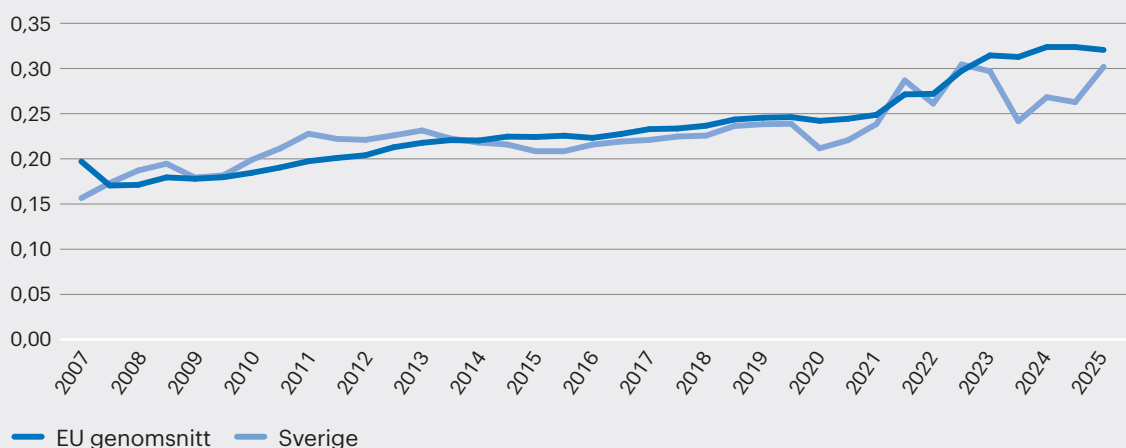
EU-länderna har kommit överens om en miniminivå på elskatt som ligger på 0,6 öre per kWh. Om Sverige skulle sänka sig till EU:s miniminivå skulle det innebära att elkostnaderna för svenska hushåll och företag skulle sjunka med ungefär 27 miljarder kronor.

Diagram 3. Genomsnittligt elpris inom EU (euro per kWh)

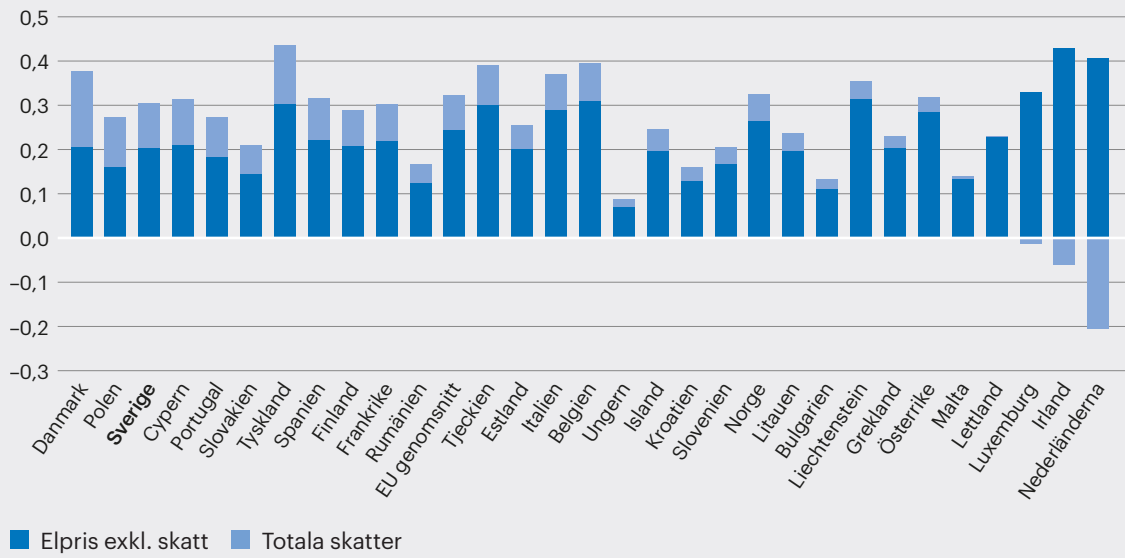
Källa: Eurostat.

Diagram 4. Genomsnittligt elpris Sverige och EU över tid (euro per kWh)

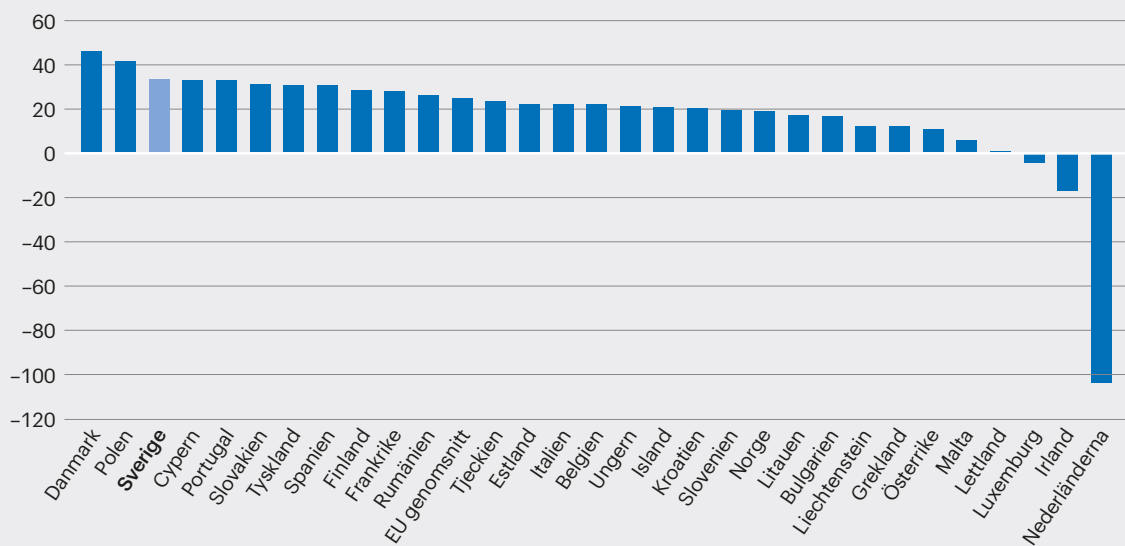
Källa: Eurostat.

Diagram 5. Genomsnittligt elpris och skatt (euro per kWh)

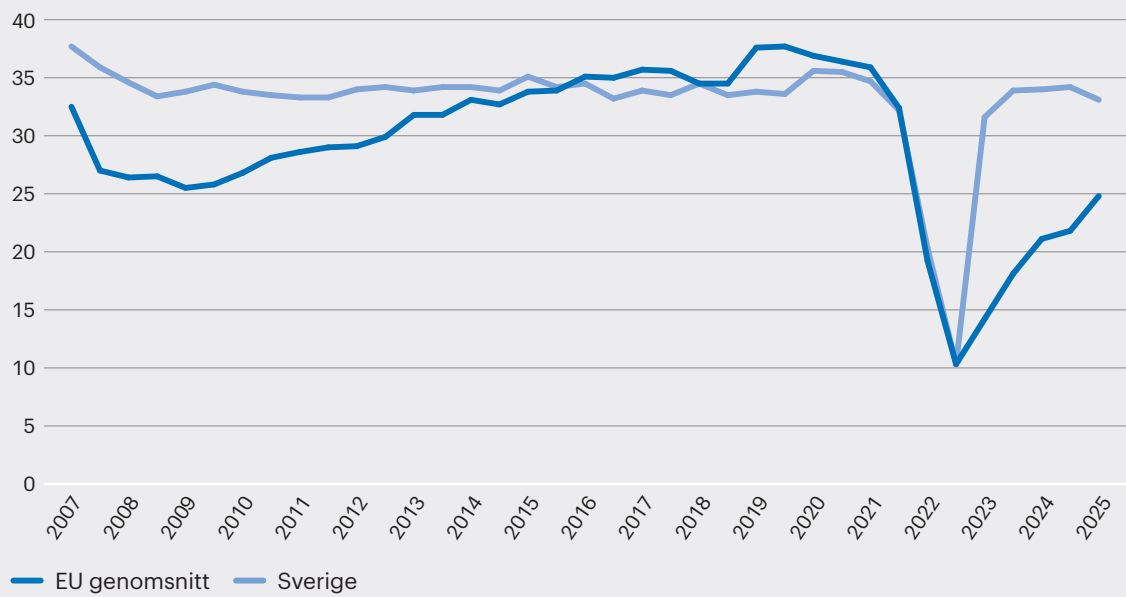
Källa: Eurostat.

Diagram 6. Genomsnittlig andel skatt av elpriset (procent)

Källa: Eurostat.

Diagram 7. Genomsnittlig andel skatt av elpriset (procent)

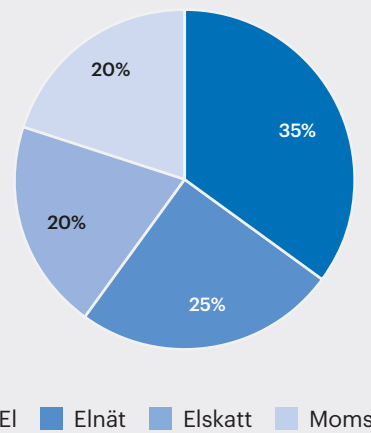
Källa: Eurostat.

Vad består elräkningen av?

Hur stor andel av elräkningen som är skatt beror på hur mycket el man förbrukar, men också på hur högt elpriset är per kWh. Elskatten är fast oavsett det som kallas spotpris, alltså priset för varje köpt kWh, men moms rör sig med priset. Priset har varierat kraftigt de senaste åren. Från 107,44 öre per kWh rekordåret 2022 till 19,78 öre per kWh år 2020. Det betyder att när elpriset går upp så går skatteandelen ner. Men vid normala och låga elpriser utgör skatten en allt större andel av elräkningen. Dessutom är räkningen delad i två för konsumenten – en för köpt el, och en för elnätet och därmed transport av elen hem till konsumenten. Moms är det på bägge räkningar, och energiskatten dras på elnätsfakturan. Därför måste man se till bägge räkningarna för att beräkna den totala skattenivån. I normalfallet utgör skatten ungefär 35–40 procent av de samlade elkostnaderna. Själva elen utgör ungefär 35 procent. Därutöver utgör elnätsavgifter 25–30 procent. Elnätsbolag kan konsumenten själv inte välja, utan är baserat på ett monopol för den som äger nätet där man köper elen. Elnätsavgifterna är därför reglerade av staten. Energimarknadsinspektionen sätter ett tak fyra år i taget för

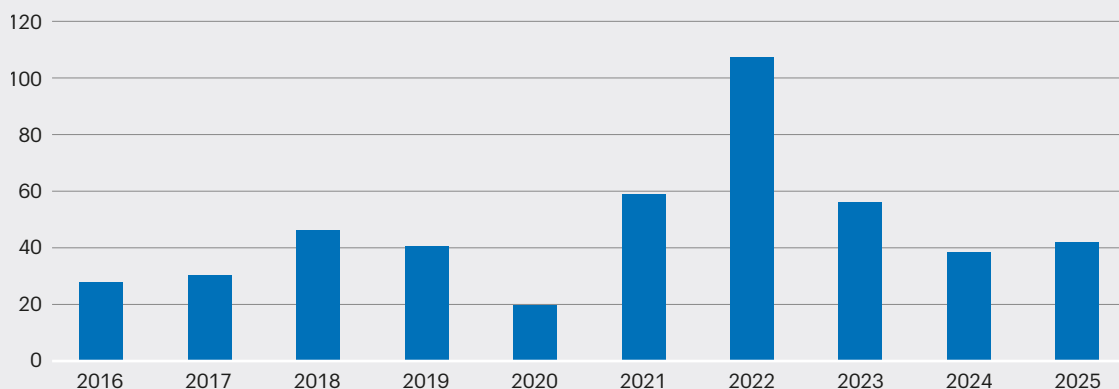
hur hög avgiften får vara, och tanken är att priset ska hållas på en nivå där det är skäligt för både kund och leverantör. Elskatten landar på 15–20 procent och moms 20 procent.

Diagram 8. Det består elräkningen av (procent)

Källa: Egna beräkningar.

Diagram 9. Årsmedelpriser el, rent spotpris (öre per kWh)

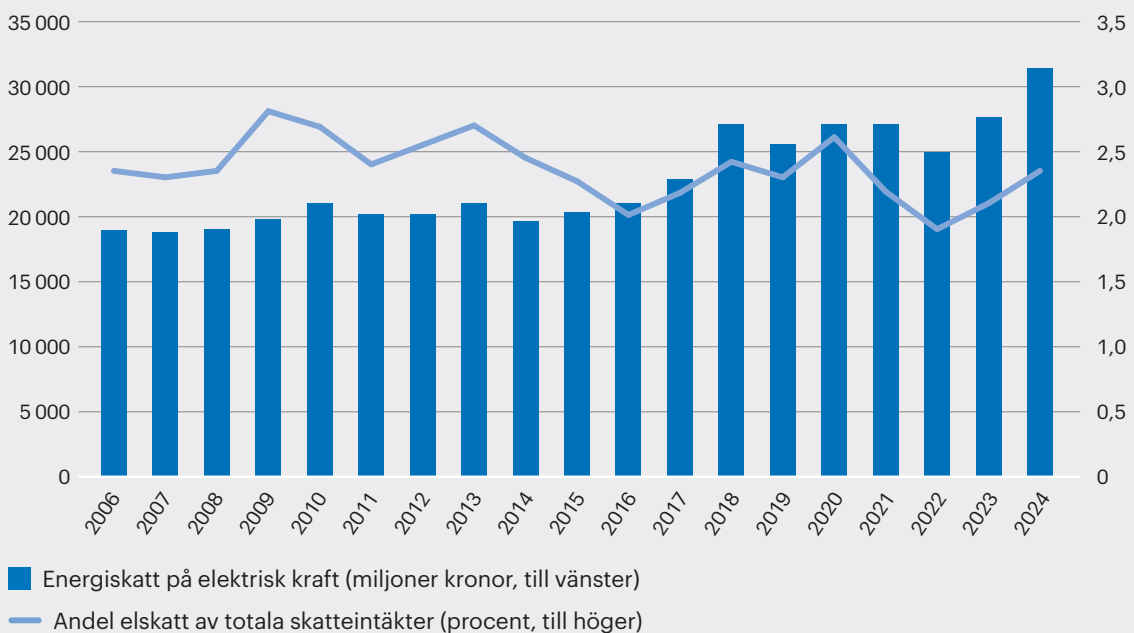
Källa: Nord Pool.

Statens beroende av elskatten

Elskatten är inte en stor intäktskälla för staten. Men sett till de senaste årtiondena har skatten ändå utgjort drygt två procent av statens intäkter. Därutöver tillkommer också momsen som utgår på el som privatkonsumenter förbrukar, och därmed drar upp skatteintäkterna ytterligare. Att sänka elskatten skulle därför ha en liten men inte obetydlig påverkan på statens skatteintäkter. Att sänka skatten till EU:s miniminivå skulle minska de totala skatteintäkterna med ungefär 27 miljarder.

I takt med en tilltagande elektrifiering så riskerar dock statens beroende av elskatten att växa. Samtidigt som staten försöker stimulera elektrifieringen så bromsar en hög elskatt densamma. Om elskatten ligger kvar på en hög nivå så kommer det att fördröja elektrifieringen, men också på sikt göra det svårare att bryta det statliga beroendet av elskatten.

Diagram 10. Elskatten som andel av statens skatteintäkter och elskattens skatteintäkter i miljoner kronor

Källa: Statskontoret/ESV.

El straffbeskattas lika hårt som vin och diesel

Vissa specifika varor och tjänster kan beläggas med särskilda punktskatter. Det finns två anledningar för att införa punktskatter på varor.

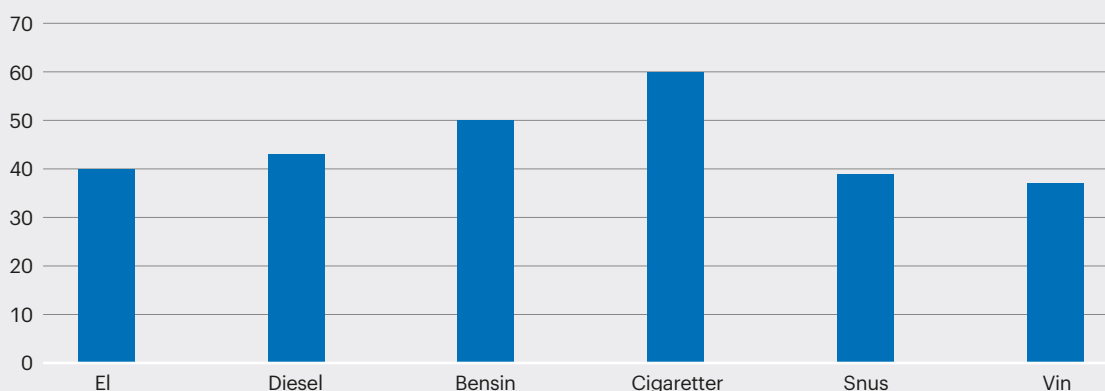
Den första är att se till att vissa varor som medför samhällskostnader som inte per automatik ingår i priset för varan beskattas för att täcka kostnaden för det offentliga att hantera de kostnaderna. Detta kallas pigouvianska skatter. Ett exempel på det kan vara koldioxidskatt. Den typen av punktskatter förutsätter att man försöker prissätta vad exempelvis ett utsläpp kostar, och sedan ta betalt för det, även om det är svårt att beräkna.

Det andra är direkt styrande punktskatter. Ett exempel på det kan vara skatten på cigaretter. Där försöker man inte beräkna vilka samhällskostnader som rökning kan medföra, utan den sätts helt enkelt så högt som möjligt för att begränsa människors vilja att köpa den produkten.

Vilken typ av punktskatt som elskatten ska vara är oklart. När den infördes var det med argument om att begränsa förbrukningen av el. Men det finns egentligen ingen rationell anledning att begränsa förbrukningen av ren el. Och elektricitet framställd genom exempelvis förbränning av fossila bränslen som medför utsläpp beskattas bäst med beskattning av just de utsläppen så som exempelvis koldioxidbeskattning.

Ungefär 40 procent av konsumentens totala kostnader för el är i normalläget skatt, även om det varierar kraftigt med elpriset. Det går att jämföra med diesel som har en skatteandel på ungefär 43 procent, bensin på 50 procent, med vin, som har en skatteandel på ungefär 37 procent, eller cigaretter på 60 procent och snus på 39 procent.

Diagram 11. Skatteandel på el och andra punktbeskattade varor (procent)

Källa: Skatteverket, egna beräkningar.

Sänk elskatten, och slopa indexeringen

Elskatten är ett tillväxthinder för svenska företag och en tung börda för svenska hushåll att bära. Skatten medför högre kostnader än nödvändigt, och gör det utan god motivering, och är i realiteten en skatt på välstånd och tillväxt. Det finns ingen rationell anledning att ransonera eller straffbeskatta ren el. Lägre elskatt skulle direkt medföra högre konsumtionsutrymme för svenska hushåll, och sänka produktionskostnader för svenska företag. Att ren el är straffbeskattad på samma nivå som diesel eller snus framstår som smått bisarrt. Därför finns det starka skäl att kraftigt reformera elskatten.

1. För det första bör elskatten sänkas så mycket som möjligt. Målsättningen bör vara att Sverige tar ut minimal elskatt och därmed sänker skatten ner till EU:s miniminivå på 0,6 öre per kWh. I den mån produktion eller överföring av el medför utsläpp eller andra externa kostnader som inte är inarbetade i priset bör de enskilda utsläppen istället beskattas.
2. För det andra bör indexeringen av elskatten omedelbart slopas, av såväl demokratiska som praktiska skäl. Skattehöjningar bör fattas som aktiva beslut av riksdagen efter att ha föregåtts av en ordentlig demokratisk debatt, inte ske mer eller mindre per automatik. Indexeringen av elskatten skapar en inflationsspiral där höga elpriser leder till inflation som i sin tur höjer elskatten med högre elpriser som följd.
3. För det tredje bör elskatten återföras till elhandelsfakturan istället för att belasta elnätsföretagen. Förändringen som genomfördes 2018 underlättade möjligen för staten att driva in skatteintäkterna, men har samtidigt gjort elskatten grumligare och svårare att se för konsumenten. Att återföra skatten till elhandelsfakturan skulle öka transparensen och tydliggöra kopplingen mellan elkostnaden och skatten.

Vi jobbar för lägre skatter
och minskat slöseri
med skattepengar.

Skattebetalarna:

Skattebetalarnas Förening | Box 3319 | 103 66 Stockholm
Tel: 08-613 17 00 | www.skattebetalarna.se | info@skattebetalarna.se